

VASILE SARCA

**O JUMĂTATE DE SECOL
DE MUZEOGRAFIE
ȘI VIAȚĂ ARTISTICĂ LA ORADEA.
CORIOLAN HORA
(1928 – 1991)**

Ediție îngrijită de
AUREL și IACINTA CHIRIAC

EDITURA MUZEULUI ȚĂRII CRIȘURILOR
Oradea, 2026

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SARCA, VASILE

**O jumătate de secol de muzeografie și viață
artistică la Oradea : Coriolan Hora (1928-1991) /**
Vasile Sarca ; ed. îngrij. de Aurel și Iacinta Chiriac. -
Oradea : Editura Muzeului Țării Crișurilor, 2026

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8925-85-1

I. Chiriac, Aurel (ed. îngrij.)

II. Chiriac, Iacinta (ed. îngrij.)

069

75

Copertă și tehnoredactare:

Adrian Buzaș

Foto:

Alexandru Szábo

Lectori:

Florina Ciure, Cristian Culicui, Tiberiu Ciorba

CUPRINS

PREFAȚĂ	9
INTRODUCERE.....	13
I. ISTORIOGRAFIA PROBLEMEI	25
1. Cărți, cataloage, reviste și ziare privind activitatea plastică și cea de muzeograf a lui Coriolan Hora	25
2. Informații documentare privind evoluția muzeului ca instituție culturală pe plan european, până la mijlocul secolului al XIX-lea	31
3. Informații documentare privind etapa strădaniilor românilor bihoreni, aflați sub dominație străină, de a înființa un muzeu propriu	32
4. Referințe documentare privind etapa constituirii la Oradea a unei societăți de arheologie și istorie a comitatului Bihor și a orașului Oradea în 1872, precum și a unui muzeu cu sediu propriu în 1896...	33
II. EVOLUȚIA INSTITUȚIEI MUZEALE PE PLAN UNIVERSAL, NAȚIONAL ȘI LOCAL. SCURT ISTORIC	59
1. Scurt istoric al evoluției instituției muzeale pe plan universal până la jumătatea secolului al XIX-lea.....	59
2. Ideea constituirii unui muzeu zonal la Oradea	66
3. Strădania românilor bihoreni, aflați sub dominație străină, de a înființa un muzeu propriu.....	67
4. Constituirea la Oradea a unei Societăți de Arheologie și Istorie a comitatului Bihor începând cu 1872.....	69
5. Colecția de artă religioasă și profană a episcopului de rit latin Arnold (Stummer) Ipolyi și rolul ei în construirea unei clădiri muzeale proprii.....	80
6. Istoria muzeului orădean între 1896-1919.....	92
7. Istoria muzeului orădean între anii 1919-1940.....	97
8. Muzeul Etnografic al Casei Naționale a județului Bihor (1929-1940).....	100
9. Muzeul orădean în perioada ocupației horthyste (1940-1944)....	110

10. Ultimii ani ai Societății de Arheologie și Istorie a județului
 Bihor și a orașului Oradea (1944-1948)..... 110

III. SECȚIA DE ARTĂ A MUZEULUI ȚĂRII CRIȘURILOR.....113

1. Premisele mutării muzeului orădean din prima clădire proprie
 în Palatul Baroc, fostă rezidență a Episcopiei romano-catolice
 a eparhiei de Oradea 113
2. Cadrul istoric și politic general..... 113
3. Condițiile locale generatoare de nou sediu al Muzeului Județean... 114
4. Motivația schimbării locației primului Muzeu orădean
 în clădirea Palatului baroc..... 114
5. Cadrul juridic. Crearea unui precedent..... 115
6. Primii pași concreți pe calea realizării unui nou muzeu..... 117
7. Lucrările de restaurare la clădirea Muzeului Țării Crișurilor
 din Oradea (Palatul baroc)..... 121
8. Factorul uman..... 124
 - 8.1. Rolul factorului uman în organizarea Secției de artă
 plastică românească modernă și contemporană 124
 - 8.2. Etapele conturării unei colecții de artă contemporană
 românească..... 126
 - 8.3. Personalul de specialitate și cel de deservire
 (resursele umane) al Secției de Artă..... 127
 - 8.4. Cadrul logistic de acțiune 130
9. Organizarea depozitelor Secției de Artă..... 130
 - 9.1. Începuturile organizării depozitelor 130
 - 9.2. Organizarea depozitului de pictură 134
 - 9.3. Organizarea depozitului de artă decorativă..... 136
 - 9.4. Organizarea depozitului de grafică (implicit a colecției
 de tapiserie și de covoare orientale vechi) 138
 - 9.5. Organizarea depozitului de sculptură..... 139
 - 9.6. Organizarea expoziției permanente. Schimbări survenite
 începând cu anul 1971 140
 - 9.7. Generalități asupra organizării expoziției permanente..... 140
 - 9.8. Expoziția permanentă de artă universală..... 143
 - 9.9. Expoziția permanentă de artă românească modernă
 și contemporană 148
 - 9.10. Organizarea expoziției permanente de artă plastică
 românească modernă..... 149
 - 9.11. Organizarea expoziției permanente de artă plastică
 românească din a doua jumătate a secolului XX 153

9.12. Schimbări în cadrul expoziției de bază.....	155
9.13. Trasee, itinerarii și circuite în Secția de Artă.....	157
IV. CORIOLAN HORA.....	159
1. Eseu de reconstituire a biografiei în baza propriilor confesiuni făcute presei.....	159
2. Coriolan Hora, artistul plastic.....	162
3. Coriolan Hora, muzeologul	194
4. Moment de apogeu în îmbogățirea colecției muzeale. Aportul lui Coriolan Hora	201
5. Catalogul lucrărilor Hora. Listă cu opere semnate de Coriolan Hora.....	214
6. Confruntarea cu marele public. Expozițiile lui Coriolan Hora....	223
7. Coriolan Hora în conștiința contemporanilor (citate din cărți, reviste, ziare)	224
V. OPERE DE ARTĂ ACHIZIȚIONATE DE MUZEUL ORĂDEAN ÎNTRE ANII 1948 și 2005.....	245
1. Structura organizatorică a Secției de Artă	245
2. Colecția de pictură.....	248
3. Sursele de constituire a depozitului de pictură	248
4. Colecția de pictură universală	251
5. Colecția de pictură românească modernă și contemporană.....	259
6. Pictura românească modernă, din prima jumătate a secolului XX..	259
7. Pictura contemporană românească din a doua jumătate a secolului XX.....	269
8. Colecția de sculptură	280
8.1. Colecția de sculptură românească	281
8.2. Sculptura românească modernă	281
8.3. Sculptura românească contemporană	282
8.4. Colecția de sculptură universală	287
9. Colecția de grafică.....	288
9.1. Structura colecției de grafică.....	288
9.2. Colecția de gravură universală veche.....	289
9.3. Colecția de grafică românească modernă.....	294
9.4. Colecția de grafică contemporană românească, din a doua jumătate a secolului XX	294
10. Colecția de artă decorativă	295
10.1. Categoriile de piese de artă decorativă.....	296
10.2. Criterii de organizare a colecției de piese de artă decorativă	296

10. 3. Colecția de artă decorativă universală.....	296
10. 4. Colecția de artă decorativă românească	298

VI. ÎMBOGĂȚIREA PATRIMONIULUI DE ARTĂ AL MUZEULUI ORĂDEAN..... 299

1. Scurte considerații generale asupra îmbogățirii patrimoniului artistic al muzeului orădean.....	299
2. Îmbogățirea colecției de pictură	301
3. Îmbogățirea colecției de sculptură a Muzeului Țării Crișurilor ..	313
4. Îmbogățirea colecției de grafică	318
5. Îmbogățirea colecției de artă decorativă.....	323

VII ORGANIZAREA DE EXPOZIȚII ITINERANTE DE ARTĂ DE CĂTRE MUZEUL ORADEAN..... 327

1. Expozițiile de artă – finalitate și mijloc de valorificare a funcțiilor precedente (de constituire și dezvoltare a patrimoniului, de conservare și restaurare a patrimoniului, a corelării dintre funcții) .	327
2. Rolul expozițiilor – expresie a dublului caracter al instituției muzeale (științific și cultural, formativ și informativ).....	327
3. Expoziția de muzeu (implicit expoziția de artă) – finalitate generală a activității muzeale	328
4. Expozițiile Secției de Artă ale Muzeului Țării Crișurilor din Oradea	328
5. Sursele de informații privind expozițiile realizate de Secția de artă a muzeului orădean între anii 1971-2005	328
6. Modalitatea de redare a activităților expoziționale ale secției de artă	329
7. Concluzii asupra activității expozițiilor din anii 1971-2006	334

CONCLUZII..... 335

BIBLIOGRAFIE 341

ANEXE..... 365